

Vreme: 05.07.2026 17:44

Medij: rt.rs

Link: <https://rt.rs/svet/191068-eeas-eu-diplomatija-propast/>

Autori: RT Balkan

Teme: Evropska unija i Rusija (odnosi)

Naslov: Hjustone, imamo problem: Da li je EEAS stvorena da propadne?

5010

Kombinacija prošlih i sadašnjih izazova čini krilo spoljne politike **EU** najtežim detetom bloka Kombinacija prošlih i sadašnjih izazova čini krilo spoljne politike **EU** najtežim detetom bloka

Getty © Thierry Monasse / Contributor

Seme trenutnih izazova diplomatskog kora **EU** posejano je pre dve decenije. Danas, bivši i sadašnji zaposleni opisuju instituciju koju muče unutrašnje tenzije, pad morala, rastuće kritike zbog njene neefikasnosti i borbe za teritoriju između šefice Kaje Kalas, i predsednice Evropske komisije Ursule fon der Lajen .

Ipak, ovi problemi nisu počeli sa sadašnjim rukovodstvom. Rasprave o strukturi i upravljanju čak prethode samom telu.

"Ako ostavimo po strani Kalasovu, Fon der Lajen i ostale, efikasno imamo situaciju 'Hjustone, imamo problem'", rekla je za "Politiko" Natali Toči, bivša specijalna savetnica prethodnika Kalasove - Federike Mogerini i Žozepa Borelja, aludirajući na katastrofalni sistemski kvar misije Apolo 13.

Mnogi od onih koji su pomogli u stvaranju Evropske službe za spoljne poslove (EEAS) - ili su od tada radili u njoj - tvrde da situacija odražava kontradikciju ugrađenu u njeno osnivanje.

Zapad otpisao visoku predstavnicu: Evropa počinje da uviđa besmislenost Kaje Kalas

Pokrenuta pre 16 godina kako bi **EU** dobila snažniji i koherentniji glas u spoljnoj politici, EEAS je nastala iz kompromisa: Vlade su želele da Evropa snažnije govori u inostranstvu, ali nisu bile spremne da se odreknu dovoljno kontrole nad spoljnom politikom kako bi stvorile punopravno ministarstvo spoljnih poslova **EU**. Rezultat je bila diplomatska služba sa širokim očekivanjima, ali ograničenim ovlašćenjima, uhvaćena između konkurentskih institucija i rivalskih nacionalnih interesa. Kako su zahtevi za diplomatijom **EU** rasli, tako su rasle i posledice tog prvobitnog kompromisa.

"Ne morate biti univerzitetski profesor da biste videli da je evropska spoljna politika u problemima i da ne funkcioniše kako bi trebalo", rekla je Hilke Dajkstra, profesorka međunarodne bezbednosti i saradnje na Univerzitetu u Mاستrihtu. "Uređenje u Briselu je neoptimalno."

Između lepih želja i surove realnosti

EEAS je nastala iz političkog kompromisa u Lisabonskom ugovoru **EU**, koji je stupio na snagu u decembru 2009. godine i stvorio uniju koju danas poznajemo. Zatim je formalno osnovana odlukom Saveta 2010. godine. Ti sporazumi su stvorili ojačanu ulogu visokog predstavnika - sada poziciju Kalasove - i diplomatsku službu koja je podržava. Ali, Evropska služba za spoljne poslove (EEAS) nije ni konvencionalna institucija **EU** niti tradicionalno ministarstvo spoljnih poslova.

Kako je Pjer Selal, moćni ambasador Francuske pri **EU**, koji je bio duboko uključen u pregovore o osmišljavanju EEAS, rekao za "Politiko", EEAS je dogovoren "neurednim kompromisom u tri ujutru".

Oni koji su se zalagali za stvaranje EEAS želeli su da **EU** govori snažnijim i koherentnijim glasom spoljne politike. A deo današnjih slabosti leži u haosu koji su dogovorili lideri tog vremena, koji nisu bili u potpunosti spremni da se odreknu suvereniteta po tom pitanju.

Služba je već nekoliko godina u stanju "teške disfunkcije", još od mandata bivšeg generalnog sekretara

Vreme: 05.07.2026 17:44

Medij: rt.rs

Link: <https://rt.rs/svet/191068-eeas-eu-diplomatija-propast/>

Autori: RT Balkan

Teme: Evropska unija i Rusija (odnosi)

Naslov: Hjustone, imamo problem: Da li je EEAS stvorena da propadne?

Stefana Sanina, rekao je jedan neimenovani diplomata.

Kraj karijere

"Kada sam se preselio, rečeno mi je da je ovo mesto gde završavate karijeru", rekao je zvaničnik, dodajući da je teško dobiti posao u drugim [EU](#) institucijama nakon EEAS-a.

Postoji kultura favorizovanja prilikom imenovanja i postavljanja na radna mesta, gde su neiskusni službenici uzdignuti na rukovodeće pozicije, dok se resursi pogrešno raspoređuju, rekao je ovaj zvaničnik, dodajući da su stotine zaposlenih, ili oko 8 procenata radne snage, na odsustvu zbog stresa.

EEAS su vodila četiri visoka predstavnika - često neformalno nazvani šef spoljne politike [EU](#) ili glavni diplomata - od kojih svaki služi petogodišnji mandat: Ketrin Ešton, Federika Morgerini, Žozep Borelj i sada Kaja Kalas.

Naš izbor

Evropa Kaje Kalas: Vladati bez odgovornosti i bez straha od naroda

Kalas je na funkciji od 2024. godine. A pod bivšom estonskom premijerkom, za koju su brojne diplomate upozoravale da je previše opsednuta Rusijom čak i pre nego što je potvrđena - "Ako pitate Kalas gde je Afrika, ona bi vam mogla reći da je južno od Rusije", našalio se jedan visoki evropski diplomata - uloga se sve više sukobljavala sa ulogama šefova Evropskog saveta, a posebno Komisije.

Uz šeficu EEAS, koja je istovremeno Ursulina zamenica, njenu tendenciju da ne razmisli pre nego što progovori i samu pravnu arhitekturu [EU](#), služba bukvalno ne zna gde udara.

To je dovelo do poziva da se EEAS pripoji Komisiji. Ipak, ponuđeno "rešenje" izaziva i fundamentalno pitanje: čemu onda [EU](#) diplomatija služi?

Kritičari navode da evropska diplomatija nije uspela da se prilagodi svetu koji se menja i da visoki predstavnici [EU](#) sa partnerima razgovaraju u apstraktnim pojmovima a ne konkretnim interesima.

To, kažu diplomate, zapravo znači da telo nema nikakvu odgovornost, nikakve ciljeve i nikakvu ideju kako dalje.

